

The Holy See

Posolstvo Svätého Otca Františka na Pôstne obdobie 2023

Pôstna askéza – synodálna cesta

Drahí bratia a sestry!

Matúšovo, Markovo a Lukášovo evanjelium zhodne opisujú príbeh Ježišovho premenenia. V tejto udalosti vidíme Pánovu reakciu na nepochopenie, ktoré voči nemu prejavili jeho učeníci. Krátko predtým totiž došlo ku skutočnej roztržke medzi Učiteľom a Šimonom Petrom, ktorý po vyznaní viery v Ježiša ako Krista, Božieho Syna, odmietol jeho ohlásenie umučenia a kríža. Ježiš ho dôrazne pokarhal: „*Chod' mi z cesty, satan! Na pohoršenie si mi, lebo nemáš zmysel pre Božie veci, len pre ľudské!*“ (Mt 16, 23). A hľa, „*o šesť dní vzal Ježiš so sebou Petra, Jakuba a jeho brata Jána a vyviedol ich na vysoký vrch do samoty*“ (Mt 17, 1).

Evanjelium o premenení Pána sa každoročne číta na 2. pôstnu nedeľu. Totiž v tomto liturgickom období nás Pán skutočne berie so sebou a vedie nás do ústrania. Hoci naše bežné povinnosti od nás žiadajú, aby sme zostali na svojich obvyklých miestach a žili často opakujúcu sa a niekedy nudnú každodennú rutinu, v Pôstnom období sme pozvaní vystúpiť „na vysoký vrch“ spolu s Ježišom, aby sme so svätým Božím ľudom prežívali osobitnú skúsenosť *askézy*.

Pôstna askéza je úsilím, vždy povzbudzovaným milosťou, o prekonanie nedostatkov našej viery a toho, čo nám bráni nasledovať Ježiša na ceste kríža. Presne to potreboval Peter a ostatní učeníci. Aby sme hlbšie spoznali Učiteľa a plnšie pochopili a prijali tajomstvo Božej spásy uskutočnenej v úplnom darovaní seba samého z lásky, musíme sa ním nechať zaviest' do ústrania a do výšin, odpútajúc sa od priemernosti a márnosti. Treba sa vydat' na cestu; na cestu na vrch, ktorá si vyžaduje námahu, obeť a sústredenie ako horská túra. Tieto požiadavky sú dôležité aj pre synodálnu cestu, ku ktorej sme sa ako Cirkev zaviazali. Bude dobré, ak sa zamyslíme nad vzťahom medzi pôstnou askézou a synodálnou skúsenosťou.

Pri „utiahnutí sa“ na vrch Tábor berie Ježiš so sebou troch učeníkov, ktorí sa majú stať svedkami jedinečnej udalosti. Chce, aby táto skúsenosť milosti nebola prežívaná len osamote, ale spoločne, ako napokon celý náš život viery. Ježiša nasledujeme spoločne. A spoločne, ako Cirkev putujúca v čase, prežívame liturgický rok a v ňom Pôst, kráčajúc s tými, ktorých Pán postavil vedľa nás ako spoločníkov na ceste. Podobne ako pri výstupe Ježiša a učeníkov na vrch Tábor môžeme povedať, že naša pôstna cesta je „synodálna“, pretože ju absolvujeme spoločne po tej istej ceste, ako učeníci jedného Majstra. Vieme totiž, že on sám je cestou, a preto Cirkev v priebehu liturgického roka i v procese synody nerobí nič iné, len stále hlbšie a plnšie vstupuje do tajomstva Krista Spasiteľa.

A tu prichádzame k vyvrcholeniu. Evanjelium hovorí, že Ježiš „*sa pred nimi premenil: tvár mu zažiarila sťa slnko a odev mu zbelel ako svetlo*“ (Mt 17, 2). Toto je „vrchol“, cieľ ich cesty. Na konci výstupu, keď stoja s Ježišom na vysokom vrchu, sa trom učeníkom dostáva milosti vidieť ho v jeho sláve, žiariaceho nadprirodzeným svetlom, ktoré neprichádza zvonka, ale vyžaruje z neho samého. Božská krása tohto videnia bola neporovnateľne väčšia ako akákoľvek námaha, ktorú učeníci vynaložili pri výstupe na vrch Tábor. Rovnako ako pri každej namáhavej horskej túre: keď človek stúpa, musí mať oči pevne upreté na cestu, ale panoráma, ktorá sa na konci otvorí, ho prekvapí a odmení svojou nádherou. Aj synodálny proces sa často zdá byť namáhavý a občas nás môže odrádzať. Ale to, čo nás čaká na konci, je nepochybne niečo úžasné a prekvapujúce, čo nám pomôže lepšie pochopiť Božiu vôľu a naše poslanie v službe jeho kráľovstvu.

Zážitok učeníkov na vrchu Tábor je ešte bohatší, keď sa pri premenenom Ježišovi zjavia Mojžiš a Eliáš, ktorí predstavujú Zákon a Prorokov (*porov. Mt 17, 3*). Kristova novosť je naplnením Starej zmluvy a prisľúbení; je neoddeliteľná od dejín Boha s jeho ľuďmi a odhaľuje ich hlboký zmysel. Podobne aj synodálna cesta je zakorenená v tradícii Cirkvi a zároveň otvorená novosti. Tradícia je zdrojom inšpirácie na hľadanie nových ciest, pričom sa vyhýba protichodným pokušeniam k nehybnosti a improvizovanému experimentovaniu.

Asketická pôstna cesta a podobne aj synodálna cesta majú za cieľ premenu, osobnú i cirkevnú. Premenu, ktorá v oboch prípadoch nachádza svoj vzor v Ježišovi a deje sa skrze milosť jeho veľkonočného tajomstva. Aby sa táto premena v nás v tomto roku mohla uskutočniť, rád by som navrhol dve „cesty“, po ktorých by sme mohli stúpať spolu s Ježišom a dosiahnuť s ním cieľ.

Prvá súvisí s príkazom, ktorý Boh Otec adresuje učeníkom na vrchu Tábor, keď kontemplujú premeneného Ježiša. Hlas z oblaku im hovorí: „*Počúvajte ho*“ (Mt 17, 5). Prvý pokyn je teda veľmi jasný: počúvajte Ježiša. Pôstne obdobie je časom milosti do tej miery, do akej počúvame toho, ktorý k nám hovorí. A ako k nám hovorí? Predovšetkým v Božom slove, ktoré nám Cirkev ponúka v liturgii: nenechajme ho padnúť na neúrodnú pôdu; ak sa nemôžeme vždy zúčastniť na svätej omši, čítajme si biblické čítania deň čo deň, hoci aj s pomocou internetu. Okrem Písma k nám Pán hovorí v našich bratoch a sestrách, najmä v tvárach a príbehoch tých, ktorí sú v núdzi. Chcel by som však doplniť aj ďalší aspekt, ktorý je v synodálnom procese veľmi dôležitý: počúvanie Krista

sa deje aj cez počúvanie našich bratov a sestier v Cirkvi. Toto vzájomné počúvanie, ktoré je v niektorých fázach synody hlavným cieľom, je vždy v metóde a štýle synodálnej Cirkvi nevyhnutné.

Keď učeníci počuli Otcov hlas, „padli na tvár a veľmi sa báli. No pristúpil k nim Ježiš, dotkol sa ich a povedal im: *„Vstaňte a nebojte sa! A keď zdvihli oči, nevideli nikoho, iba Ježiša“* (Mt 17, 6 – 8). Tu je druhý pokyn pre tento pôstny čas: neuchyľujte sa k nábožnosti, ktorú tvoria mimoriadne udalosti či sugestívne zážitky zo strachu pred konfrontáciou s realitou, s jej každodennou prácou, ťažkosťami a protirečeniami. Svetlo, ktoré Ježiš ukazuje učeníkom, je predzvest'ou veľkonočnej slávy a k nej treba ísť, nasledujúc „iba jeho“. Pôst je zameraný na Veľkú noc: „utiahnutie sa“ nie je samo osebe cieľom, ale pripravuje nás prežívať utrpenie a kríž s vierou, nádejou a láskou, aby sme dosiahli vzkriesenie. Ani synodálna cesta by nás nemala viesť k ilúzii, že sme už prišli do cieľa, ak nám Boh dá milosť nejakých silných zážitkov spoločenstva. Aj tam nám Pán opakuje: „Vstaňte a nebojte sa!“. Zostúpme na rovinu a nech nás zakúsená milosť posilňuje v tom, aby sme sa stali remeselníkmi synodality v bežnom živote našich spoločenstiev.

Drahí bratia a sestry, nech nás Duch Svätý v tomto Pôstnom období povzbudzuje pri našom výstupe s Ježišom, aby sme zakúsili jeho božskú nádheru a posilnení vo viere pokračovali na našej ceste spolu s ním, ktorý je slávou svojho ľudu a svetlom pohanov.

V Ríme pri Svätom Jánovi v Lateráne, 25. januára, na sviatok Obrátenia svätého Pavla

František